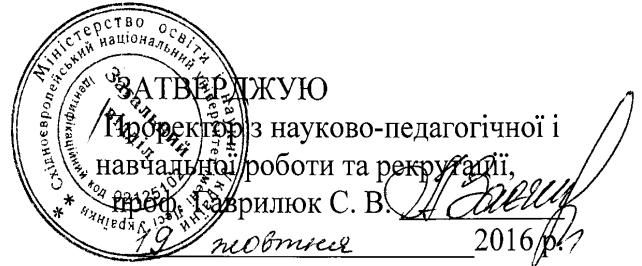

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра музичних інструментів

ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОГО ІНСТРУМЕНТАЛЬНОГО ВИКОНАВСТВА

РОБОЧА ПРОГРАМА
вибіркової навчальної дисципліни
підготовки «Магістра»
галузь знань 02 «Культура і мистецтво»
спеціальність 025 «Музичне мистецтво»
освітня програма «Музичне мистецтво»

Луцьк 2016

Програма навчальної дисципліни «Історія українського інструментального виконавства» для студентів галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 025 «Музичне мистецтво», освітньої програми «Музичне мистецтво».

19 вересня, 2016 р. – 15 с.

Розробник: Чернецька Наталія Григорівна, кандидат мистецтвознавства, старший викладач кафедри музичних інструментів.

Рецензент: Шиманський Петро Йосипович, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри музичних інструментів.

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри музичних інструментів

протокол № 2 від 28.09. 2016р.

Завідувач кафедри: _____ (Шиманський П. Й.)

Програма навчальної дисципліни

схвалена науково-методичною комісією факультету мистецтв

протокол № 1 від 28.09. 2016р.

Голова науково-методичної

комісії факультету мистецтв _____ (Шиманський П. Й.)

Програма навчальної дисципліни

схвалена науково-методичною радою університету

протокол № 2 від 19.10. 2016 р.

1.Опис навчальної дисципліни.

Характеристика навчальної дисципліни подається згідно з навчальним планом спеціальності 8.02020401 «Музичне мистецтво» і представлена у вигляді таблиці 1.

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів <u>3</u>	02 «Культура і мистецтво» 025 «Музичне мистецтво»	вибіркова
Модулів <u>2</u>	Музичне мистецтво	Рік підготовки: <u>5-й</u>
Змістових модулів <u>2</u>		Семестр: <u>10-й</u>
ІНДЗ: <u>немає</u>		Лекції <u>20</u> год.
Загальна кількість годин <u>90</u>		Практичні <u>10</u> год.
Тижневих годин: аудиторних <u>3</u> самостійної роботи <u>5,4</u> консультації <u>0,6</u>	Магістр	Лабораторні <u>немає</u>
		Самостійна робота <u>54</u> год.
		Консультації <u>6</u> год.
		Форма контролю: <u>екзамен</u>

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. **Метою** викладання навчальної дисципліни «Історія українського інструментального виконавства» є виховання у студентів критеріїв художнього смаку виконавського інструментального мистецтва.

1.2. Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Історія українського інструментального виконавства» є:

- систематизація знань, що складають основу процесу формування виконавської майстерності музиканта;
- виховання активної творчої особистості, конкурентноспроможного сучасного фахівця з глибокими теоретичними знаннями;
- комплексна підготовка високопрофесійного спеціаліста.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні **знати** :

- основні напрямки та тенденції розвитку українського інструментального мистецтва;
- академічні школи українського інструментального мистецтва;
- творчий шлях провідних виконавців інструментального мистецтва України;

вміти :

- дати оцінку виступу виконавця-інструменталіста;
- охарактеризувати виступ оркестру або ансамблю за складом інструментів, за способами їх поєднання.
- ознайомитись та вивчити досвід кращих представників українського виконавського мистецтва;

- постійно працювати над розвитком музичної ерудиції, розширенням творчих можливостей.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин / 3 кредити ECTS.

3. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Інструментальне виконавство: особливості функціонування в Україні.

Тема 1. Вступ. Музичне виконавство як самостійний вид художньої творчості. Формування виконавської майстерності музиканта. Музичні конкурси.

Передумови формування професійного музичного виконавства: удосконалення нотації і музичного інструментарію, розвиток музичних жанрів, стилів. Виникнення нового типу музиканта-практика-універсала. Публічний концерт як нова форма музикування. Розподіл функцій композитора і виконавця. Виникнення професії «імпресарію». Формування нового типу виконавця – інтерпретатора. Виникнення грампластини і можливість фіксації інтерпретаторської версії. Трагування сучасними науковцями поняття «школи», «виконавської школи» в музичному мистецтві.

Музичне виконавство – це процес або засіб, за допомогою якого музика матеріалізується в звукову реальність, стає об'єктом сприймання і почуттєво-емоційного переживання і виконує притаманні їй соціальні функції. Особливість виконавського мистецтва, у якому взаємодіють творчі задуми композитора і наміри виконавця, полягає у змикання двох часів: часу написання музичного твору з його особливими традиціями та щораз нового виконання зі своїми новими формами інтерпретації.

Виконавська майстерність – це характеристика високого рівня музично-творчої діяльності виконавця, що передбачає здатність до глибокого осягнення змісту музичного твору, виявлення власного ставлення до художніх образів, технічно досконалого та артистичного втілення музичної композиції в реальному звучанні (уміння створити індивідуальну інтерпретацію). Музичні конкурси – це змагання музикантів (солістів, ансамблів, композиторів), що проводяться, як правило, за заздалегідь визначеними умовами.

Тема 2. Інструментальне мистецтво України в історичному контексті.

Три основні лінії розвитку музичної культури Київської Русі: народнопісенна творчість, професійна музика княжого двору і церковна музика. Представники музичного побуту княжого двору – скоморохи – постійні учасники розваг, ігрищ, народних гулянь. Музичний інструментарій оркестрів, гуслі як домінуючий інструмент в Київській Русі.

Розквіт вокально-інструментального жанру думи (XVI ст.) – найвидатніше досягнення української музичної творчості. Перші інструментальні жанри української музики – танці (гопак, козачок та гайдук). Хоровий спів та інструментальна музика у братських школах Львова. Поширення органу в Україні (XVII ст.), але на відміну від Західної Європи тільки у світському, а не в церковному музикуванні. Організація Глухівської музичної школи (1938 р.). Поширення української музичної культури у Петербург і Москву (XVII–XVIII ст.). Діяльність музичних цехів (кінець XVII–XVIII ст.), інструментальна музика у Запорізькому війську, музичний побут гетьмансько-старшинської верстви (др. пол. XVII–XVIII ст.). Столітня діяльність родини Розумовських в музичній культурі України.

Тема 3. Фортепіанне виконавство у ХХ столітті.

Розвиток національного фортепіанного мистецтва у ХХ ст. зумовлений культурно-історичними, політичними, економічними зрушеннями, зміною засад духовності і творчої діяльності. Період 1900–1920 рр. характеризується бурхливим розвитком виконавської активності піаністів Києва, Харкова, Житомира, Полтави, Чернігова, Львова: сольні та ансамблеві концертні виступи українських (Ф. Якименка, В. Пухальського, Г. Беклемішева, Р. Геніка, О. Горовиць) та російських (С. Рахманінов, О. Скрибін, С. Танєєв, О. Гольденвейзер, Л. Годовський, І. Падеревський, А. Рубінштейн) піаністів; зростанням рівня професійного музичного навчання – відкриття музично-драматичної школи М. Лисенка у Києві (1904 р.), відкриття консерваторій у Києві й Одесі (1913 р.) та Харкові (1917 р.), виникнення низки концертно-театральних установ і музичних товариств у Галичині. У період 1920–1930-х рр. із створенням вищих музичних закладів здійснюється процес поступового удосконалення організації та поглиблення змісту професійного навчання, урізноманітнення форм виконавської та музично-просвітницької діяльності піаністів-педагогів. У Галичині період 20–30х рр. ХХ ст. став часом найвищого розквіту фортепіанного виконавства: виступи яскравих львівських піаністів (В. Барвінського, Р. Савицького, В. Божейко, Г. Левицької, Л. Мюнцера та ін.) та гастрольні виступи приїжджих виконавців (Л. Колесси, Д. Гординської-Каранович, В. Горовиця, С. Прокоф'єва, Д. Шостаковича, К. Шимановського, М. Равеля, Б. Бартока, Ф. Бузони, М. Лонг). Період 1944–1990 рр. пов'язаний з удосконаленням професійної фортепіанної освіти Київського, Львівського, Одеського, Харківського, Донецького та інших регіонів України. Відкриття „залізної завіси” дало змогу представникам фортепіанного мистецтва ознайомитися з концептуальними положеннями зарубіжних фортепіанних шкіл.

Тема 4. Виконавство на струнних та духових інструментах.

Українське скрипкове виконавство у ХХ ст. досягло високого світового рівня. Основою розвитку вітчизняного скрипкового мистецтва стало удосконалення мистецької освіти, пошуки нових форм концертного життя, розширення кола концертуючих скрипалів-професіоналів. Досить потужною є Київська скрипкова школа, що підтверджено численними лауреатствами у міжнародних конкурсах, а також чисельністю її вихованців у світовій виконавській та педагогічній практиці (М. Ерденко, Д. Бертєє, О. Горохов, Б. Которович, М. Которович та інші). Значні успіхи Львівської скрипкової школи засвідчують імена О. Криси, Р. Криштальського, Ю. Башмета, Ю. Крих, Л. Шутко, О. Шутка, Анастасії та Назара Пилатюків та інших.

На території України з давніх часів активно розповсюджувались духові інструменти. У другій половині ХІХ ст. духові інструменти в якості концертних втрачають свою популярність. Їх потіснили фортепіано, скрипка, віолончель. Відійшовши на другий план як концертуючі, духові інструменти продовжили розвиватись в оркестрі, чому активно сприяла інструментальна реформа початку ХІХ ст. Інтенсивний розвиток духового виконавства спостерігається і нині, що проявляється не тільки в розвитку традиційних способів гри, а й у виникненні нових нетрадиційних виконавських прийомів та засобів. Українські виконавці і педагоги уважно стежать за такими новаціями та своєчасно беруть їх на озброєння. Виконавська, творча та педагогічна діяльність Ю. Василевича – відомого українського саксофоніста, основоположника української академічної школи гри на цьому інструменті.

Тема 5. Диригентське виконавство в Україні.

Становлення диригентського мистецтва у XIX ст. Постать Ганса фон Бюлова в історії диригентського мистецтва. Всесвітньовідомі диригенти (А. Тосканіні, Г. Караяна). Стефан Турчак – головний диригент Київського театру опери та балету (1967–1988 рр.). Володимир Сіренко – головний диригент Національного академічного симфонічного оркестру України та національного камерного ансамблю «Київські солісти». Кирило Карабиць – один з найяскравіших представників молодого покоління диригентів України, головний диригент Борнмутського симфонічного оркестру (Велика Британія) і диригент Національної опери України (із 2016 р. – музичний директор і шеф-диригент Німецького національного театру і Державної капели у німецькому місті Веймар). Володимир Рунчак – український композитор і диригент, засновником концертного проекту «Нова музика в Україні» (здійснив близько 200 прем'єр творів відомих композиторів України та зарубіжжя). Святослав Литвиненко – художній керівник і диригент оркестру народних інструментів Національної радіокомпанії України, автор понад 400 фондових записів творів українських композиторів, класичної музики тощо.

Змістовий модуль 2. Українське народно-інструментальне виконавство (XX – XXI ст.)

Тема 6. Народно-інструментальне виконавство XX століття: становлення академічних шкіл.

Перші професійні та самодіяльні художні колективи (хорова капела «Думка», Державний симфонічний оркестр, Перша капела кобзарів, оркестр народних інструментів при Українському радіо та ін.) Удосконалення інструментарію: чотириструнна домра (домра-кобза), бандура Г. Хокевича. Українські народні інструменти в оркестрах (бандура, цимбали, сопілка). Перший професійний домрово-балалаєчний оркестр В. Комаренка (Харків, 1920 р.). З 1930 р. – огляди самодіяльності. Міжнародні конкурси (8 переможців класу М. Геліса (Москва, 1939 р.). Активний розвиток народно-інструментального виконавства у повоєнні роки. 1950 р. – відкриття класу бандури та цимбалів у Київській консерваторії (М. Полотай, В. Кабачок, А. Бобир, О. Незовибатько). Академічні школи гри (С. Баштан, В. Герасименко, Г. Казаков, Б. Міхєєв, М. Оберюхтін, М. Корчинський). Створення науково-теоретичної бази. Удосконалення методики викладання. Науково-дослідна, методична, творча діяльність викладачів консерваторій.

Удосконалення музичного інструментарію другої половини XX ст. Новий тип бандури (І. Скляр, В. Герасименко, Р. Гриньків). Відродження старовинної кобзи (В. Зуляк, О Шльончик). Семиструнна кобза, сім'я оркестрових кобз М. Прокопенка. О. Незовибатько – удосконалення цимбалів (українські концертні цимбали, оркестрові різновиди: прима, альт, бас). Д. Попічук, Г. Агратіна – малі, середні цимбали на основі угорського інструмента). Удосконалення баяна (шестирядна ліва клавіатура, дитячий, виборний, оркестрові, готово-виборні різновиди). Концертний баян «Україна» за зразком московського «Юпітера». Створення репертуару. Пропаганда жанру.

Тема 7. Академічний народно-інструментальний ансамбль: етапи розвитку.

Засновник професійної школи народно-інструментального мистецтва Г. Хоткевич (відкриття кафедри народних інструментів і класу бандури у 1926 р. при Харківському музично-драматичному інституті). Подальше відкриття кафедр народних інструментів у Києві (1938), Одесі (1949), Харкові (1951), Львові (1961), Донецьку (1965) сприяло професійній підготовці народно-інструментальної ансамблевої школи. Це засвідчила діяльність і численні перемоги на різноманітних конкурсах відомих колективів. Серед них – квартет баяністів Київської філармонії у складі учнів М. М. Геліса, тріо бандуристок

(керівник В. Кабачок), Уральське тріо баяністів (керівник М. Геліс), інструментальний ансамбль «Рідні наспіви», квартет баяністів національної філармонії (керівник С. Грінченко). Еволюція народного виконавства сприяла появі камерного ансамблю за участю народних інструментів у поєднанні з класичними: дует баяна і скрипки, дует баяна і органа (Дубій, Харченко), дует баяна і бандури (Юрій і Людмила Федорови), дует акордеона та віолончелі, дует бандури і флейти. Поряд з однорідними ансамблями функціонують темброво-неоднорідні камерні ансамблі, що об'єднують бандури, кобзи, цимбали, баяни, акордеони, сопілки, флейти, кларнети, різноманітні ударні інструменти – «Рідні наспіви» (керівник Н. Проценко, м. Київ), «Коробейники» (м. Харків), «Високий замок» (м. Львів). На зламі ХХ ст. функціонують ансамблі, які відрізняються не лише за тембром, але й за специфікою звуковидобування (баян і бандура, акордеон і гітара, баян і домра, бандура і гітара; струнний квартет, орган і бандура; струнні, ударні інструменти і бандура).

Тема 8. Баянно-акордеонне мистецтво: виконавський аспект.

Баянно-акордеонне мистецтво охоплює усі регіони України, де є академічні школи народно-інструментального мистецтва. Провідною є Київська баянно-акордеонна школа (засновник – М. М. Геліс). Видатні представники – М. Різоль, М. Давидов, В. Безфамільнов, А. Семешко, Ю. Федоров, Є. Черказова, С. Грінченко, П. Фенюк, В. Заєць, А. Дубій та інші. Основоположником львівської баянної школи став проф. М. Оберюхтін, який виплекав цілу плеяду видатних баяністів – А. Онуфрієнко, В. Голубничий, В. Власов, Д. Кужелев та інші. Представники молодшої генерації – С. Карась, Ю. Чумак, В. Янчак. Одеську школу баяністів представляють В. Власов, Д. Островерхов, В. Дікусаров, В. Євдокімов, В. Мурза. Харківська школа баяністів – В. Подгорний, А. Гайденко, І. Снедков, О. Міщенко, А. Гетьман та інші.

Тема 9. Виконавство на струнних народних інструментах (гітара, цимбали, домра).

Гітарне мистецтво України тісно пов'язане з іменем Я. Пухальського (1923–1979) – талановитого виконавця, педагога, методиста, майстра-реставратора, дослідника, засновника різноманітних ансамблів гітаристів. Представниками молодшої генерації гітаристів є Микола Михайленко, Володимир Доценко, Андрій Остапенко, Борис Бельський, Марко Топчій, Володимир Шаруєв та квартет гітаристів «Київ».

Українську професійну школу цимбального мистецтва започаткував Незовибатько О. Д., який у 1950 р. у Київській консерваторії організував клас цимбалів. О. Незовибатько зробив перші фондові записи виконання на цимбалах на українському радіо, гастролював з багатьма колективами. Є автором реконструйованого ним зразка українських концертних цимбалів. Видатним цимбалістом-віртуозом став Георгій Агратіна – народний артист України, професор НМАУ ім. П. Чайковського. Автором низки досліджень з історії цимбалів та методики викладання гри на них є Тарас Баран – соліст-цимбаліст, заслужений діяч мистецтв України, кандидат мистецтвознавства, професор Львівської національної музичної академії ім. М. Лисенка.

Видатний домрист-віртуоз сучасності Валерій Івко вивів домру на якісно новий академічний рівень та здійснив вагомий внесок у розвиток українського домрового мистецтва. Він є фундатором власної виконавської школи, численні вихованці якої успішно продовжують справу свого вчителя. Він – засновник, художній керівник, диригент і соліст унікального камерного оркестру «Лик домер», рівень художньої майстерності якого відповідає кращим світовим зразкам. Він – композитор, твори якого суттєво впливають на домрову «репертуарну політику» сьогодення.

Тема 10. Бандурне виконавство: традиції і новаторство.

Особливе місце в українському музичному інструментарію посідають кобза і бандура. Спробу поставити бандурне мистецтво на музично-теоретичне підґрунтя зробив М. Лисенко. У 1908 р. у власній музичній школі він відкрив клас бандури, запросивши викладати І. Кучугуру-Кучеренка.

Діяльність Гната Хоткевича щодо популяризації бандурного мистецтва: 1) лекції-концерти з бандурою по містах і селах України, де він виконував поряд з традиційним кобзарським репертуаром інструментальні твори європейської класики; 2) організація ансамблю кобзарів і лірників на XII археологічному з'їзді у Харкові; 3) видання «Школи гри на бандурі» (1909); 4) конструювання бандур з хроматичним звукорядом; 5) обробки народних пісень для сольного та ансамблевого виконання бандуристів тощо.

Бандурист зі Слобожанщини Василь Ємець і перший український ансамбль бандуристів (1918 р.). Нищення української державності та нищення кобзарства у 30-х рр. ХХ ст. Розвиток бандурного мистецтва у післявоєнний період: вдосконалення інструментарію і його масове виробництво, вдосконалення музичної освіти бандуристів, створення різноманітних ансамблів бандуристів і вихід інструмента на концертну естраду.

Становлення київської та львівської академічної бандурної школи.

4. Структура навчальної дисципліни

Структура навчальної дисципліни представлена у вигляді таблиці 2.

Таблиця 2.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Усього	у тому числі			
		Лекції	Практ. (Семін.)	Самост. роб.	Конс.
Змістовий модуль 1. Інструментальне виконавство: особливості функціонування в Україні					
Тема 1. Вступ. Музичне виконавство як самостійний вид художньої творчості. Формування виконавської майстерності музиканта. Музичні конкурси.	9	2	1	5	1
Тема 2. Інструментальне мистецтво України в історичному контексті.	9	2	1	5	1
Тема 3. Фортепіанне виконавство у ХХ ст.	8	2	1	5	–
Тема 4. Виконавство на струнних та духових інструментах.	9	2	1	5	1
Тема 5. Диригентське виконавство в Україні.	9	2	1	6	–
Разом за змістовим модулем 1	44	10	5	26	3
Змістовий модуль 2. Українське народно-інструментальне виконавство (ХХ – ХХІ ст.)					
Тема 6. Народно-інструментальне виконавство ХХ ст.: становлення академічних шкіл.	9	2	1	5	1
Тема 7. Академічний народно-інструментальний ансамбль: етапи розвитку.	10	2	1	6	1

Тема 8. Баянно-акордеонне мистецтво: виконавський аспект.	9	2	1	6	–
Тема 9. Виконавство на струнних народних інструментах (гітара, домра, цимбали).	9	2	1	6	1
Тема 10. Бандурне виконавство: традиції і новаторство.	9	2	1	5	–
Разом за змістовим модулем 2	46	10	5	28	3
Усього годин	90	20	10	54	6

5. Теми практичних занять

№ з/п	Тема	Кількість годин
1.	Виконавська майстерність музиканта-інструменталіста. Загальні принципи інструментального музичного виконавства.	1
2.	Перші інструментальні твори та музиканти (15–16 ст.). Діяльність музичних цехів (кінець 17–18 ст.).	1
3.	Концертно-виконавська діяльність відомих піаністів-виконавців ХХІ ст. Прослуховування у класі аудіо- та відеозаписів, компакт-дисків сучасних виконавців-піаністів. Обговорення специфіки добору репертуару виконавцем, манери виконання та особливостей інтерпретації музичних творів.	1
4.	Концертно-виконавська діяльність відомих скрипалів та виконавців на духових інструментах. Прослуховування у класі аудіо- та відеозаписів, компакт-дисків високопрофесійних виконавців на струнних та духових інструментах.	1
5.	Творча діяльність відомих диригентів (В. Турчак, М. Скорик, В. Сіренко, В. Рунчак та інших). Перегляд у класі відеозаписів концертних виступів симфонічних оркестрів України, а також перегляд відео-передач зі знаменитими диригентами з подальшим обговоренням манери диригування виконавця, специфіки звучання симфонічних оркестрів тощо.	1
6.	Академічні школи народно-інструментального мистецтва України (Київська, Львівська, Одеська, Харківська). Удосконалення методики викладання. Удосконалення музичного інструментарію. Створення репертуару. Популяризація жанру (конкурси, конференції).	1
7.	Перші однорідні ансамблі, професійні жіночі тріо бандуристок. Камерний домрово-балалаечний ансамбль Андрєєва (пер. пол. ХХ ст.), академічне домрово-балалаечне ансамблеве мистецтво. Ансамблі баяністів, ансамбль сопілкарів «Дудаліс». Прослуховування в класі аудіо- та відеозаписів, компакт-дисків високопрофесійних колективів. Аналіз складу учасників, специфіки звучання та особливостей виконання.	1
8.	Концертно-виконавська діяльність відомих баяністів-виконавців (М. Різоля, В. Безфамільного, С. Грінченка, А. Семежка, В. Власова, В. Зубицького, В. Мурзи, П. Фенюка та ін.). Прослуховування аудіо-відеозаписів, компакт-дисків високопрофесійних виконавців-баяністів (акордеоністів). Обговорення специфіки добору репертуару виконавцями, манери виконання, особливостей інтерпретації музичних творів.	1

9.	Концертна діяльність відомих виконавців на народних струнних інструментах (цимбали – О. Незовибатько, Т. Баран, Г. Агратіна; домра – В. Івко, гітара – М. Михайленко, В. Шаруєв, В. Доценко, М. Топчій та інших). Прослуховування у класі аудіо- відеозаписів, компакт-дисків високопрофесійних виконавців на струнних народних інструментах. Обговорення специфіки звучання інструментів, манери виконання, особливостей інтерпретації музичних творів.	1
10.	Концертно-виконавська діяльність відомих виконавців-бандуристів (С. Баштана, К. Новицького, Р. Гриньківа, Л. Посікіри, Г. Менкуш, О. Герасименко, Т. Лазуркевича, О. Созанського, Д. Губяка, Г. Матвіїва та інших). Прослуховування у класі аудіо-, відеозаписів, компакт-дисків високопрофесійних виконавців-бандуристів. Обговорення специфіки звучання інструмента, манери виконання, особливостей інтерпретації музичних творів.	1
	Разом	10

6. Консультації

№ з/п	Тема	Кількість годин
1.	Вдосконалення виконавської майстерності. Музичні конкурси – змагання музикантів (виконавців, композиторів, колективів).	1
2.	Інструментальна музика у Запорізькому війську. Музичний побут гетьмансько-старшинської верстви (др. пол. 17–18 ст.)	1
3.	Обговорення специфіки звучання інструментів (струнних та духових), манери виконання митця, особливостей інтерпретації музичних творів.	1
4.	Методична та творчо-виконавська діяльність відомих представників академічних шкіл народно-інструментального мистецтва України.	1
5.	Темброво-неоднорідні камерні ансамблі. Оркестр народних інструментів.	1
6.	Концертна діяльність відомих виконавців-гітаристів (М. Михайленко, В. Шаруєв, В. Доценко, М. Топчій, А. Остапенко).	1
	Разом	6

7. Самостійна робота

№ з/п	Тема	Кількість годин
1.	Знайти додаткову інформацію про виконавську майстерність музиканта-інструменталіста, про історію конкурсних змагань музикантів (відповідно до теми).	5
2.	Знайти і подати додаткову інформацію про музикантів Київської Русі, виконавців-інструменталістів XVII–XVIII ст., про розвиток інструментальної музики в Україні у XVIII – першої половини XIX ст.	5
3.	Прослухати аудіозаписи представників різних шкіл фортепіанного мистецтва. Здійснити порівняльний аналіз. Знайти додаткову інформацію про піаністів-виконавців XIX ст. (М. Лисенка та інших), сучасних піаністів, конкурси фортепіанного мистецтва.	5

4.	Прослухати аудіо та відео записи представників скрипкового та духового мистецтва. Знайти додаткову інформацію про становлення скрипкового мистецтва та мистецтва виконання на духових інструментах в Україні.	5
5.	Знайти додаткову інформацію про становлення диригентського мистецтва в Україні. Віднайти бібліографічні відомості відомих диригентів. Переглянути відеозаписи симфонічних оркестрів України.	5
6.	Знайти додаткову інформацію про історію виконавства на народних інструментах. Прослухати аудіозаписи представників кожної з шкіл академічного виконавства народно-інструментального мистецтва (за інструментами).	5
7.	Прослухати аудіо чи відеозапис одного з відомих вітчизняних народно-інструментальних колективів. Здійснити аналіз щодо складу музичного колективу за інструментами та особливостей його звучання.	6
8.	Знайти і надати додаткову інформацію про виконавців на баяні-акордеоні. Прослухати аудіозаписи провідних виконавців. Запропонувати для слухання у класі свою добірку музичного матеріалу.	6
9.	Прослухати аудіозаписи представників виконавства на струнних народних інструментах (гітаристів, домристів, цимбалістів). Здійснити порівняльний аналіз представників різних шкіл.	6
10.	Прослухати аудіозаписи представників різних шкіл бандурного мистецтва (сучасне виконання). Здійснити порівняльний аналіз. Знайти додаткову інформацію про бандуристів-виконавців.	5
	Разом	54

8. Методи та засоби завчання

1. Вербальні – лекція, бесіда, дискусія.
2. Наочні – демонстрація аудіо та відео фрагментів.

9. Форма підсумкового контролю успішності навчання - екзамен.

Екзаменаційні питання

1. Виконавська школа та її ознаки.
2. Виконавське мистецтво і супроводжуючий його психологічний фактор - сценічне хвилювання.
3. Музичні конкурси як форма виявлення талантів.
4. Інструментальна музика у Запорізькому війську (кобза, бандура, торбан).
5. Інструментальна музика у побуті гетьмансько-старшинської верстви другої половини XVII – XVIII ст.
6. Творча діяльність піаністів Київської консерваторії першої половини XX ст. (В. Пухальський, К. Михайлов, Г. Беклемішев, Ф. Блюменфельд).
7. Концертуючі піаністи Галичини 20–30-х рр. XX ст. (В. Божейко, Г. Левицька, Р. Савицький, Л. Мюнцер та інші).

8. Сучасні українські піаністи (Е. Чуприк, О. Рапіта, Й. Ермін, Ю. Кот).
9. Стефан Турчак – український диригент зі світовим ім'ям.
10. Сучасні українські диригенти (В. Сіренко, К. Карабиць, О. Лінів).
11. Скрипкове мистецтво і його видатні представники (Київська школа – Д. Бертьє, О. Горохов, Б. Которович).
12. Сучасні скрипалі-виконавці (К. Стеценко, В. Попадюк, О. Шутко, Анастасія і Назар Пилатюки, С. Івахів, О. Каськів).
13. Виконавство на духових інструментах (виконавець та педагог Ю. Василевич).
14. Становлення академічних шкіл народно-інструментального мистецтва.
15. Діяльність М. М. Геліса – фундатора першої кафедри народних інструментів.
16. Академічний народно-інструментальний ансамбль у ХХ ст.
17. Представники гітарної школи – виконавці В. Шаруєв, А. Остапенко, Б. Бельський, М. Топчій.
18. Домрист-віртуоз В. Івко та ансамбль «Лик домер».
19. Виконавська діяльність цимбалістів (Г. Агратіна, Т. Баран).
20. Відомі українські баяністи-виконавці (В. Безфамільнов, С. Грінченко).
21. Відомі українські баяністи-виконавці (В. Мурза, П. Фенюк).
22. Творча діяльність бандуристів київської академічної школи (К. Новицький, Р. Гриньків).
23. Творча діяльність бандуристів львівської академічної школи (Л. Посікіра, О. Герасименко, Д. Губяк).
24. Творча діяльність композиторів-баяністів (В. Зубицький, В. Рунчак).

10. Методи і засоби діагностики успішності навчання

З метою діагностики успішності студентів використовуються:

- усне опитування на практичних заняттях;
- письмові контрольні роботи;
- екзамен як підсумковий засіб діагностики успішності.

Засоби – завдання для модульних контрольних робіт.

11. Розподіл балів

Поточний контроль (40 балів)										Модульний контроль (60 балів)		Загальна кількість балів
Модуль 1					Модуль 2					МКР 1	МКР 2	
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2							
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	Т 8	Т 9	Т 10	30	30	100
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4			

Критерії оцінювання: по кожній із тем, які виносяться на практичні заняття, виставляються максимально по 4 бали. Успішне виконання одного практичного завдання до кожної з тем – **4 бали**. Добре виконання – **3 бали**. Неповне виконання - **2 бали**. Недостатнє виконання - **1 бал**. Невиконання практичного завдання - **0 балів**.

Загальна сума балів поточного контролю становить 40 балів.

Після освоєння змістового модуля № 1 (теми №№ 1–5), змістового модуля № 2 (теми №№ 6–10) обов'язково пишуться модульні контрольні роботи, кожна з яких оцінюється в 30 балів: 30 коротких відповідей на запитання до тем письмово. Кожна правильна відповідь – **1 бал**. Невірні відповіді – **0 балів**.

Максимально за модульні контрольні роботи можна отримати 60 балів. Вся сума балів за курс, включаючи поточний та модульний контроль, становить 100 балів.

Оцінювання самостійної роботи студентів здійснюється під час усного опитування на практичних заняттях, написання модульних контрольних робіт та під час екзамену.

Якщо поточна семестрова оцінка становить не менше 75 балів, то за згодою студента вона може бути зарахована як підсумкова оцінка з навчальної дисципліни. У протилежному випадку, або за бажанням підвищити рейтинг, студент складає екзамен. При цьому бали, набрані за результатами модульних контрольних робіт, анулюються.

Екзаменаційна оцінка визначається в балах (від 0 до 60) за результатами виконання залікових завдань. В цьому випадку підсумкова оцінка визначається як сума поточної та залікової оцінок в балах за національною шкалою та за шкалою ECTS.

Оцінка за освоєння курсу виставляється згідно шкали оцінювання.

Шкала оцінювання (національна та ECTS)

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи (проекту), практики	для заліку
90 – 100	A	Відмінно	Зараховано
82 – 89	B	Добре	
75 - 81	C		
67 -74	D	Задовільно	
60 - 66	E		
1 – 59	Fx	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

12. Методичне забезпечення

1. Історія виконавства на народних інструментах (Українська академічна школа) : підручн.; упор. М. А. Давидов. – К. : Нац. муз. академія України ім. П. І. Чайковського, 2005. –419 с.
2. Зінська Т. В. Музично-виконавське мистецтва у соціокультурному просторі України кінця ХХ – початку ХХІ століття: автореф. дис. ...канд. мистецтвознавства. 26.00.01 / Т. В. Зінська ; Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв. – Київ, 2011. – 16 с.
3. Жайворонок Н. Б. Музичне виконавство як феномен музичної культури : автореф. дис. ...канд. мистецтвознавства. 17.00.01 / Н.Б. Жайворонок ; Київський національний університет культури і мистецтв. – Київ, 2006. – 19 с.

13. Список джерел

4. Академія музичної еліти України: історія та сучасність: до 90-річчя Нац. Муз. Акад. України ім. П. І. Чайковського / Авт.-упоряд. А. П. Лпщенко та ін. – К. : Муз. Україна, 2004. – 560 с.

5. Аністратенко Ж. Педагог просвітител ь / Ж. Аністратенко // Музика. – 1973. – № 24/І. – С. 19.
6. Богданов В. Історія духового музичного мистецтва України від найдавніших часів до поч. ХХ ст.: монографія. – Х.: „Основа”, 2000. – 287 с.
7. Богданов В.О. Шляхи розвитку духового музичного мистецтва в Україні (від витоків до початку ХХ століття) : автореф. дис. ...докт. мистецтвознавства. 17.00.03 / Богданов В. О. ; Національна музична академія України ім. П. І. Чайковського. – Київ, 2008. – 34 с.
8. Віннікова Ю. Л. Григорій Миколайович Беклемішев – фундатор української фортепіанної школи / Ю. Віннікова // Видатні постаті науки, культури і освіти України : мат. всеукраїнської наук.-практ. конф., Київ, 30–31 жовтня 2008 р. – К : ДАКККІМ, 2008. – С. 46–48.
9. Гелітович К. Життя, віддане музиці / К. Гелітович // Музика. – 1983. – № 3. – С.24–25.
10. Григорьев Л. Современные пианисты: библиографические очерки / Григорьев Л., Платек Я. – М. : Сов. композитор, 1985. – 472 с., 48 ил.
11. Дітчук О. Роль віденської фортепіанної школи у формуванні піаністичного мистецтва України (Галичина та українська діаспора першої половини ХХ століття) : автореф. дис. ...канд. мистецтвознавства. 17.00.03 / О. Дітчук ; Львівська національна музична академія ім. М. В. Лисенка. – Львів, 2009. – 18 с.
12. Дубас О. І. Становлення та розвиток кобзарських шкіл на Україні (XVII – перша половина ХХ ст.) : дис. ... кандидата мистецтвознавства. 17.00.03. / О. І. Дубас ; Тернопільський держ. педагогічний університет ім. В. Гнатюка. – К., 2002. – 202 с.
13. Іванов П. Г. Оркестр українських народних інструментів. – К.: Музична Україна, 1981. – 106с.
14. Історія української музики. В 6 т. Т.4: 1917-1941 / М. В. Беляєва, Т. П. Булат, Ю. П. Булка, Л. О. Пархоменко (відп. ред.) та ін. – Київ : Наукова думка, 1992. – 616 с.
15. Кашкадамова Н. Мистецтво виконання музики на клавішно-струнних інструментах : навч. посіб. / Наталія Борисівна Кашкадамова. – Тернопіль : СМТ «Астон», 1998. – 300 с.
16. Кашкадамова Н. Піаністка світової слави / Н. Кашкадамова // Музика. – 1994. – № 2 (290). – С. 22 – 23.
17. Криштальський О. Львівська школа піаністів / О. Криштальський // Музика. – 1995. – №4 (298). – С.22–24.
18. Кушпет В. Старцівство: мандрівні старці-музиканти в Україні (XIX – поч. ХХ ст.) : наук. вид. / В. Кушпет. – К. : Темпора, 2007. – 592 с.
19. Львівська національна музична академія ім. Миколи Лисенка. Кафедри "А" та "Б" спеціального фортепіано [електронний ресурс] – Режим доступу <http://conservatory.lviv.ua/departments/kafedri-a-ta-b-specialnogo-fortepiano/>
20. Пасічняк Л. М. Академічне народно-інструментальне ансамблеве мистецтво України ХХ ст.: історико-виконавський аспект : автореф. дис. ...канд. мистецтвознавства. 17.00.03 / Л. Пасічняк ; Львівська державна музична академія ім. М. В. Лисенка. – Львів, 2007. – 17 с.
21. Растопчина Н. Фелікс Блуменфельд і українська фортепіанна школа / Н. Растопчина // Музика. – 1974. – № 25/І. – С. 14.
22. Рощина Т. Київська фортепіанна школа на рубежі століть: між традицією і модою / Т.Рощина // Академія музичної еліти України: історія та сучасність: до 90-річчя Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського. – К. : Муз. Україна, 2004. – С. 343–354.
23. Філоненко Л. В полоні музики піаніста Романа Савицького / Філоненко Л. // Українська музична газета. – 2012. - № 2(84). – С. 12.
24. Черемський К. Повернення традицій. З історії нищення кобзарства : наук. вид. / Кость Черемський. – Х. : Центр Леся Курбаса, 1999. – 288 с.

25. Черкаський Л. М. Українські народні музичні інструменти : навч. посіб. – К. : ДАКККіМ, 2005. – 264 с.
26. Штокалко З. Кобзарський підручник. – Редакція Андрія Горняткевича. – Едмонтон – київ, 1992. – 347 с.
27. Яценко Л. І. Державна заслужена капела бандуристів Української РСР / Л. І. Яценко. – К. : Музична Україна, 1970. – 83 с.